

COMMISSIE BESTUUR EN MIDDELEN UIT PROVINCIALE STATEN

Secretariaat: statengriffie
Telefoon: 030-2582770

Aan: provinciale staten van Utrecht

CC: gedeputeerde staten van Utrecht

Utrecht, 16 juni 2003

Onderwerp: **Advies inzake de jaarrekening 2002**

Geachte dames en heren,

Ingevolge het besluit van de staten van 3 februari 1999 (Middelen-1/1999) rust op ons de taak u van advies te dienen over de provinciale jaarstukken, zoals die door gedeputeerde staten zijn aangeboden. Ons advies, voorbereid door de subcommissie voor onderzoek van de jaarrekening 2002 uit ons midden (verder aan te halen als subcommissie), treft u hieronder aan.

1. Verantwoording

In de subcommissie zijn de volgende stukken aan de orde geweest:

- de Jaarrekening 2002 van 6 mei 2003
- het controlerapport van KPMG van 6 mei 2003
- de reactie van 3 juni 2003 van gedeputeerde staten op dat rapport.

De subcommissie is tweemaal in vergadering bijeen geweest. In haar eerste vergadering op 19 mei j.l. heeft de subcommissie zich gebogen over de te volgen procedure, om tijdig een advies aan uw staten te kunnen uitbrengen.

In haar tweede vergadering op 6 juni j.l. heeft de subcommissie uitgebreid over de hiervoor genoemde stukken gesproken, alsmede over de door gedeputeerde staten gegeven antwoorden op de door de subcommissie gestelde (ruim 50) vragen. In deze tweede vergadering heeft de functioneel gedeputeerde, de heer J. van Bergen de subcommissie een nadere toelichting op de jaarstukken gegeven en gestelde nadere vragen tot tevredenheid van de subcommissie beantwoord.

Tevens heeft in deze tweede vergadering de subcommissie gesproken met de heren drs. F.J.R. Douglas RA en D. Koudijs RA van KPMG Accountants. Zij gaven - vanuit hun eigen verantwoordelijkheid - een toelichting en beantwoordden tal van specifieke vragen in relatie tot de door hen gedane aanbevelingen.

Terugkijkend op de gevolgde procedure is de subcommissie van oordeel dat deze tot tevredenheid stemt, zeker daar waar het gaat om de snelle en adequate wijze van beantwoording van de door de leden van de subcommissie schriftelijk gestelde vragen. Kortom, de subcommissie beveelt aan dezelfde procedure ook volgend jaar te hanteren.

De genoemde stukken, de gegeven antwoorden op de gestelde vragen en de nader gegeven toelichtingen van de zijde van de gedeputeerde en de accountants, brengen ons tot de hierna vermelde bevindingen.

2. Bevindingen

Algemeen

Allereerst is het verheugend te kunnen vaststellen, dat de jaarstukken een positief beeld laten zien. In vergelijking met vorig jaar, waarbij met name kritische kanttekeningen werden geplaatst bij het jaarafsluitingsproces, stemt het tot tevredenheid dat het in gang gezette verbeterproces in de vorm van het "actieplan financieel beheer" nu al vruchten afwerpt. Wij hechten er sterk aan dat gedeputeerde staten op de ingeslagen weg krachtig voortgaan en verdere concrete stappen in dit proces goed communiceren met de staten. Zo gaan wij er ook van uit dat de door de accountant aanbevolen acties adequaat door gedeputeerde staten worden opgepakt. Een goede communicatie met de staten vinden wij daarbij van groot belang, daar tijdens de voorbereiding van dit advies ook duidelijk werd, dat nog niet een ieder het genoemde "actieplan financieel beheer" ten volle op het netvlies heeft staan. Wij zijn in dat verband content met de agendering van de voortgangsrapportage wat betreft dit actieplan in de vergadering van onze commissie op 16 juni 2003.

Ter afsluiting van dit algemene deel, willen wij niet onvermeld laten dat wij de reactie van gedeputeerde staten op het rapport van de accountant als duidelijk en adequaat hebben beoordeeld.

Met name twee nieuwe ontwikkelingen (het duale stelsel en het Besluit Begroting en Verantwoording) vragen de aandacht in relatie tot de jaarcyclus.

Invoering duaal stelsel

Allereerst betreft dat de invoering van het duale stelsel. Willen de staten hun kaderstellende, controlerende en vertegenwoordigende functie goed kunnen uitoefenen, dan zal ook de jaarcyclus daarop meer toegesneden moeten zijn. Meer dan tot nu toe zal gedacht moeten worden in termen van te bereiken maatschappelijke effecten en daarbij behorende doelstellingen. Een grote mate van transparantie en het ontwikkelen van controle-mechanismen in de vorm van indicatoren is daarbij een vereiste om de resultaten (ook voor wat betreft doelmatigheid en rechtmatigheid) te kunnen meten. Meer zal kortom "aan de voorkant" SMART (Specifiek, Meetbaar, Aanvaardbaar, Relevant en Toetsbaar) geregeld moeten worden met een bijbehorende versterking van het planning- en controlsysteem. In die context zal ook de rekenkamerfunctie een plaats moeten krijgen.

Beseft wordt overigens dat de consequenties van het dualisme niet van de ene op de andere dag kunnen worden getransformeerd in de financiële jaarcyclus. Wij zien het jaar 2003 als overgangsjaar, maar gaan er van uit dat de begroting voor 2004 al een eerste aanzet te zien zal geven. Ditzelfde geldt - voor zover mogelijk - voor het anticiperen op het Besluit Begroting en Verantwoording. Hiermee wordt bereikt dat in 2005 ook daadwerkelijk de beoordeling binnen deze kaders kan plaatsvinden. Het spreekt voor zich dat de ambtelijke organisatie hiernaar zal moeten toegroeien, en ook de staten zelf daarin een belangrijke taak hebben. Willen wij daadwerkelijk een "presterende provincie" zijn, dan ligt ook hier een belangrijke uitdaging voor ons allen.

Van belang voor het vorenstaande is ook, dat de sturing en beheersing van de middeleninzet wordt verbeterd. Wij delen in dat verband de opvatting van de accountant dat de analyses in belangrijke mate worden beïnvloed door nacalculaties op de tariefstelling, onderliggend aan de gemaakte uren, en anderzijds door mutaties in de reserves.

Wij hechten er sterk aan door gedeputeerde staten geïnformeerd te worden, of het uniform hanteren van de huidige methodiek van nacalculatie de voor de provincie meest geschikte is. Een inventarisatie van de verschillende mogelijke methodieken, een afweging van de voor- en nadelen, alsmede een analyse van de mogelijke knelpunten bij overgang naar een andere methode maken hiervan vanzelfsprekend deel uit. Zo mogelijk zien wij graag vóór de behandeling van de begroting voor 2004 een reactie van gedeputeerde staten tegemoet.

Invoering Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In 2004 zal de invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording een feit zijn, als opvolger van de comptabiliteitsvoorschriften.1995.

Wij achten het belangrijk dat adequaat op de invoering van dit besluit wordt geanticipeerd en de financiële organisatie daarop wordt ingericht. Het verdient aanbeveling om reeds bij de beoordeling van de jaarstukken van 2003 op de invoering van het besluit te anticiperen, waardoor de overgang naar het nieuwe systeem vloeiend kan verlopen.

Reserve nog te verrichten activiteiten

Wij hebben geconstateerd dat de omvang van de reserve nog te verrichten activiteiten nu enkele jaren achtereen flink is gedaald. Wij willen gedeputeerde staten aanmoedigen een verdere verlaging te realiseren. Een en ander past naar ons oordeel goed bij het meer uitvoeringsgericht bezig zijn van de provincie.

Overgang nieuw financieel systeem

De overgang naar een financieel systeem als vervanging van Eagle met ingang van 2004 is concreet beschreven in het gelijknamige project. Wij hechten er sterk aan dat de overgang goed wordt geborgd en ook de interne controle daarop zo spoedig mogelijk goed wordt gerealiseerd.

Juridische control

Reeds een aantal jaren wordt aandacht gevraagd voor borging van een goede juridische control bij de diensten. Hoewel we constateren, dat stappen ter verbetering zijn gezet, willen wij sterk bepleiten de juridische toets bij risicomanagement of mogelijke risico's snel in te voeren. De huidige tijd wordt in toenemende mate gekenmerkt door (mogelijk) juridische aansprakelijkheden. De juridische functie als onderdeel van het risicomanagement zal dus op orde moeten zijn. Wij dringen er op aan dat nu op korte termijn adequate maatregelen worden getroffen om het gestelde doel te bereiken, zodat in het controlerapport van de accountant over 2003 geen passage hieraan meer zal worden gewijd.

3. Verantwoording in de functionele commissies

Met de beleidstaakformulieren in de jaarrekening leggen gedeputeerde staten, ter afsluiting van de jaarcyclus, verantwoording af over de uitvoering van het beleid en over het beheer. De

bespreking ervan vindt plaats in de functionele commissies met de betrokken portefeuillehouders.

Over het in de functionele commissies besprokene over deze verantwoording zult u tijdig voor de statenvergadering van 30 juni a.s. worden geïnformeerd.

4. Advies

Het vorenstaande geeft ons aanleiding om u voor te stellen:

- a. de jaarrekening 2002 voor zover het betreft de bladzijden 9 t/m 71 en de bijlagen A t/m G (blz. 209 t/m 232) vast te stellen en voor het overige voor kennisgeving aan te nemen;
- b. het college te verzoeken met betrekking tot de in dit advies onder 2 naar voren gebrachte punten actie te ondernemen, dan wel aandacht te (doen) besteden
- c. het college te verzoeken met betrekking tot de aandachtspunten en toezeggingen in het (verzamelde) commissie-advies bij het statenvoorstel “Jaarrekening/Jaarverslag tevens afrekenvoorstel 2002” actie te ondernemen, dan wel aandacht te (doen) besteden.

Hoogachtend,
De commissie Bestuur en Middelen

Voorzitter,
Drs. W. J. Bos

Adjunct-griffier
L.C.A.W. Graafhuis